

Lägesrapport från Fusarium - projekt i höstvetete och havre

Brunnby 17 januari 2007
Cecilia Lerenius
SJV Skara

Fusarium-projekt i höstvetete och havre

- ◆ Inventering av axfusarioser och fusariumtoxiner i höstvetete (2005 -)
 - Ansv Thomas Börjesson (Lantmännen)
- ◆ Trichotecener i havre – inventering och utredning av orsaker (2006 -)
 - Ansv Hans Pettersson (SLU) & Thomas Börjesson
- ◆ Finansiering SLF

Gränsvärden Fusariumtoxiner - Livsmedel

EU-förordning gäller från 1 juli 2006

Produkt	DON µg/kg	ZEA µg/kg
Obearbetad spannmål annan än durumvete, havre och majs	1250	100
Obearbetat durumvete och havre	1750	100
Mjöl	750	75
Bröd, kakor, flingor	500	50
Pasta (torr)	750	20
Barnmat	200	20

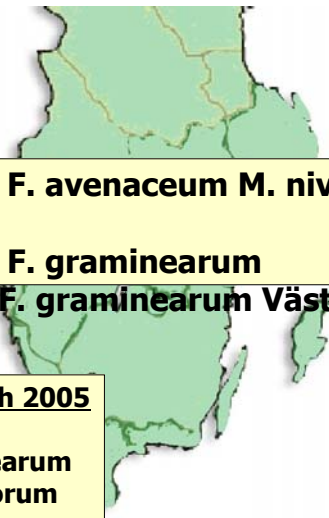
Riktvärden Fusariumtoxiner – Foder

Kommissionens rekommendation 17 aug 2006

Produkt	DON µg/kg	ZEA µg/kg
Foderråvaror - Spannmål och spmprodukter ej biprodukter majs	8.000	2.000
Foderråvaror - Biprodukter majs	12.000	3.000
Tillskottsfoder/helfoder (med undantag se nedan)	5.000	
Tillskottsfoder/helfoder svin	900	
Tillskottsfoder/helfoder kalvar, lamm, killingar	2.000	
Tillskottsfoder/helfoder smågrisar, gyltor		100
Tillskottsfoder/helfoder suggor/slaktsvin		250
Tillskottsfoder/helfoder kalvar, mjölkboskap, får, getter		500

Fusarium-arter i höstvete

enligt agarmetod (L.Persson) och rt-PCR (Wageningen)

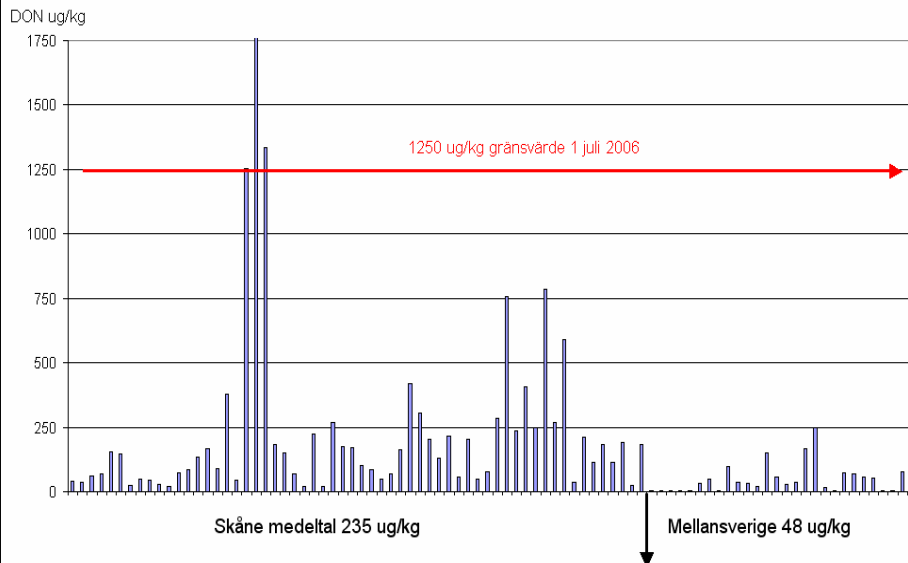

2004 *F. avenaceum* *M. nivale* (*F. poae*)
2005 *F. graminearum*
2006 *F. graminearum* Västergöt.

2004 och 2005
F. graminearum
F. culmorum
F. avenaceum

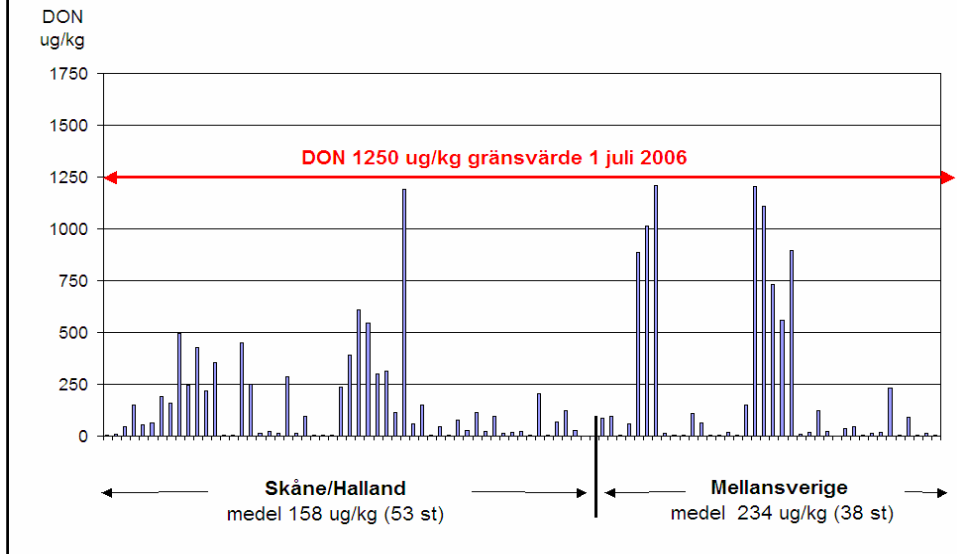
DON-förekomst höstvete 2004

89 analyser i 23 fältförsök

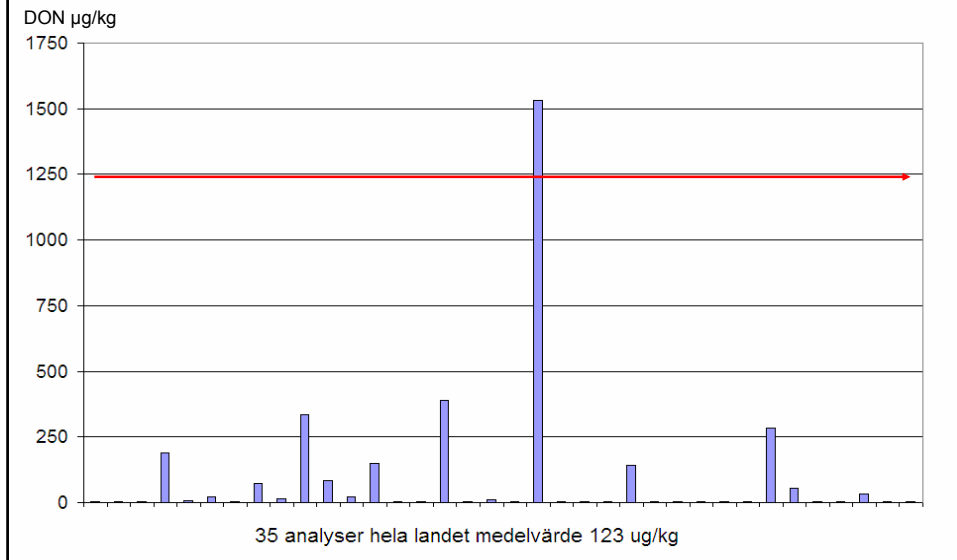
DON-förekomst höstvetete 2005

91 analyser i 36 fältförsök

DON-förekomst höstvetete 2006

– låga värden

Rågvete och vårvete

Fusariumtoxiner i prover från fältförsök 2005 och 2006

Gröda	Antal prov	DON µg/kg	ZEA µg/kg
<u>Rågvete</u> 2005	11	3508 (63 - 18.250)	10
<u>Rågvete</u> 2006	21	38 (5 - 524)	2
<u>Vårvete</u> 2005	5	59	1

Fusariumtoxiner i havre -provtagning 2005

8 prover FiV och Svea

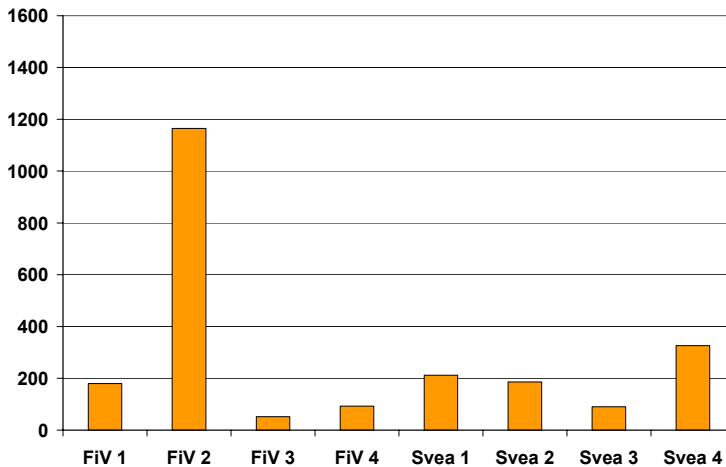
prover från fältförsök (1 prov per försök)

	DON	NIV	HT-2	T-2	HT-2 + T-2
Medel	7	11	202	85	288
Maxvärde	24	25	820	345	1165

Fusariumtoxiner i havre -provtagning 2005

HT2+T2 (µg/kg)

prover från fältförsök (1 prov per försök)

Fusariumtoxiner i havre HT-2 och T-2

- ◆ HT-2 och T-2 är mer toxiska än DON
- ◆ Vanligare i havre än i övrig stråså
- ◆ Mer i skalet än i övriga kärnan
- ◆ Andra Fusarium-arter viktiga (jfr vete)
 - *F. langsethiae* och *F. sporotrichioides*
- ◆ Gynnas av varmt och torrt väder?
 - Mycket okänt om biologi, klimatkrav mm
- ◆ Svårt att se symtom i havre
- ◆ Gränsvärden när?
 - Osäkra analysmetoder

Fusariumtoxiner i havre -provtagning 2006

medelvärden prover från fältförsök (1 prov per försök)

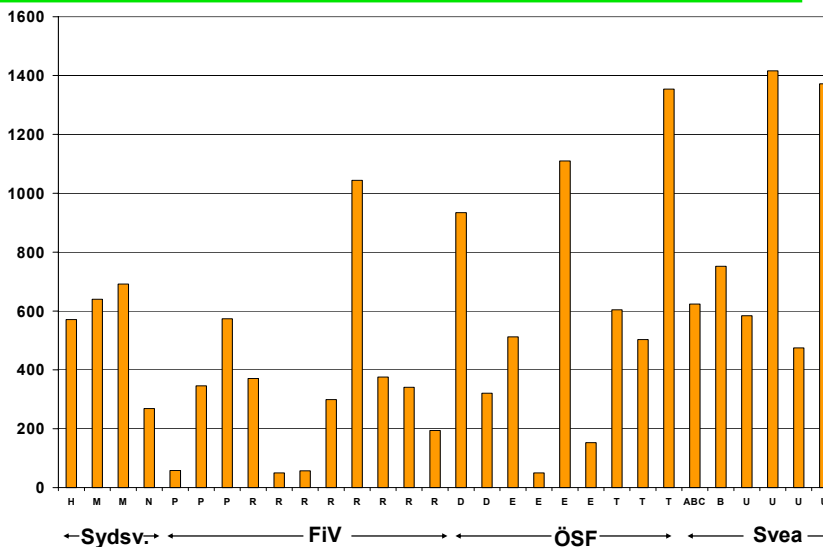
	Antal prov	HT-2 (µg/kg)	T-2 (µg/kg)	HT2+T2 (µg/kg)
Sydsverige	6	219	289	508
FiV	15	176	154	330
ÖSF	9	309	306	616
Svea	6	480	391	870
Maxvärde hela landet	36	749	700	1416

- Höga halter HT-2 och T-2
- 50 % av proverna över det diskuterade gränsvärdet i EU (500 µg/kg för råvara till livsmedel)
- DON och NIV förekommer men ej höga halter

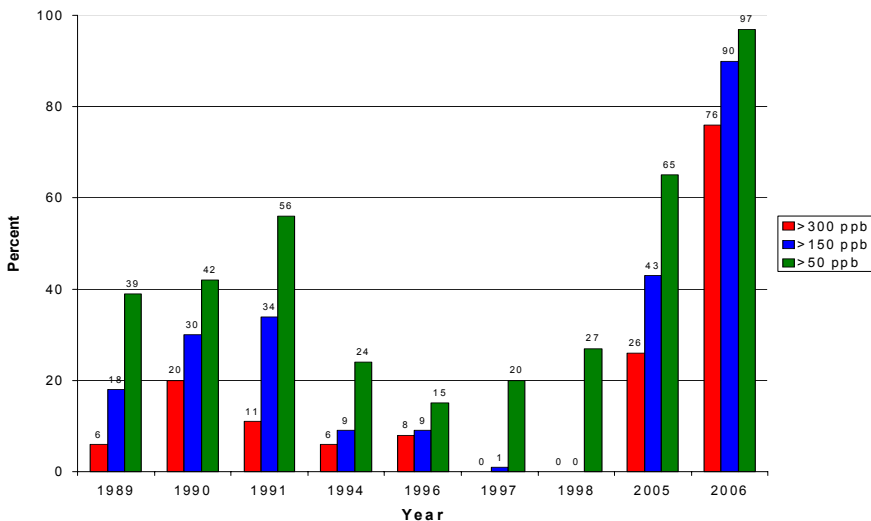
Fusariumtoxiner i havre -provtagning 2006

HT2 + T2 (µg/kg)

prover från fältförsök (1 prov per försök)

Sum of HT-2 and T-2 toxin in Oats from Sweden 23-87 samples per year. Enligt Hans Pettersson, SLU, Uppsala

Year	Country	Number of Samples	Percent >500ppb	Mean (µg/kg)	Max (µg/kg)	
1994	Sweden	34	3	81	871	Pettersson
1996	Sweden	80	0	57	390	Pettersson
	Norway	14		190	718	Langseth e
1996-98	Norway	178		108	1260	Langseth a
1997	Sweden	84	0	39	216	Pettersson
	Norway	84		132	1260	Langseth e
	Finland	51	0	<50	147	Hietaniemi
1998	Sweden	33	0	33	134	Pettersson 2000
	Norway	80		68	585	Langseth et al 2001
	Finland	52	0	<50	116	Hietaniemi et al. 2004
	Finland	13	0	20	116	Yli-Mattila et al. 2004
1999	Norway	20	0	190	195	Langseth et al 2001
	Finland	59	0	<50	240	Hietaniemi et al. 2004
	Finland	10	0	0	0	Eskola et al. 2000
2000	Norway	22	0	38	42	SCOOP 2003
	Finland	25	8	137	1369	Hietaniemi 2006
2001	Norway	24	0	10	10	SCOOP 2003
	Finland	37	0	59	273	Hietaniemi 2006
2002	Finland	30	0	78	427	Hietaniemi 2006
	UK	92	16	311	4844	Edwards 2006
2003	Finland	30	13	305	1647	Hietaniemi 2006
	UK	104	33	727	9990	Edwards 2006
2004	Finland	30	10	282	2850	Hietaniemi 2006
	Norway	56	0	106	334	Clasen 2006
	UK	128	24	500	6997	Edwards 2006
2005	Finland	60	33	440	3500	Hietaniemi 2006
	Sweden	23	13	233	1165	Pettersson 2006
	Norway	126	13	283	2041	Clasen 2006
	Denmark	18	6	312	2560	Biselli 2006
	UK	134	44	694	3188	Edwards 2006
	Unknown	42	12	814	14640	Biselli 2006
2006	Sweden	36	46	521	1416	Pettersson 2006
	Norway	102	9	218	1675	Clasen 2006

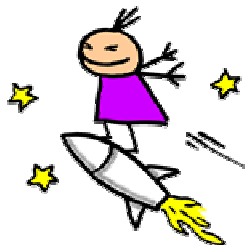
**Surveys of T2 and HT 2 i oats
Sum of T 2 and HT2-toxins
in Whole Oats**

källa: Hans Pettersson, SLU

Pågående undersökningar i havre-projektet

- ◆ Fler prover analyseras från fältförsök för att se ev. samband med sort, fungicidbehandling, jordbearbetning
- ◆ Analyser av toxiner i skalad/oskalad havre
- ◆ Analys av Fusarium-arter på kärnan

Projekten fortsätter...

Tack för uppmärksamheten!